

Pärnu Loodus- ja Tehnikamaja

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

Astrid Viik
õpetaja

LOODUSLIKEST MATERJALIDEST MEISTERDAMINE

Teema: taimeseade algteadmised

Pärnu 2012

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TAIMESEADE TÖÖVAHENDID JA TÖÖVÕTTED.....	4
1.1. Töövahendid.....	4
1.2. Töövõtted.....	6
1.2.1. Kimp.....	6
1.2.2. Seade.....	7
1.2.3. Teipimine.....	7
1.2.4. Traatimine.....	9
1.2.5. Lehvi valmistamine.....	13
1.2.6. Karkasside valmistamine.....	14
1.2.7. Ümarkarkass okstest.....	15
1.2.8. Ümarkimbu tegemine.....	16
2. Tunnikava.....	18
2.1. Tunnikäik.....	18
KASUTATUD KIRJANDUS.....	19
LISAD.....	20
Lisa 1. Oaasise kasutamine.....	20
Lisa 2. Ülesanne kimp.....	22

SISSEJUHATUS

Õpimapp looduslikest materjalidest meisterdamine on mõeldud õpetajale abimaterjaliks, et tutvustada õpilastele taimeseade algteadmisi.

Mapp annab ülevaate taimeseade töövahenditest, töövõtetest, kimpude tegemisest ja karkasside meisterdamisest. Materjali kinnistamiseks on mõeldud erinevad tegevused looduses.

Õppe eesmärk: algteadmised taimeseadest

Õppe kestvus: 3 tundi

Läbiviimiskoht: Pärnu rand, rannapark

Õppevorm: aktiivõpe, õuesõpe, rühmatöö, individuaaltöö

Vahendid: materjalid loodusest, nõör, lilleseade noad.

Kasutatud allikad:

Puusepp, S. (1998) Läbi aasta lilledega. Maalehe raamat. Tallinn

Owen, L. (2002) Kaasaegsed lilleseaded. Uudne lähenemine lillekompositsioonide loomisele. Kirjastus: Sinisukk.

Timus, Ü. , Vilde, P. (2003) Taimeseaded. Maalehe Raamat. Tallinna Raamatutrükikoda.

Holl, S. (1999) Lilleseaded läbi aasta. Odemees OÜ

Saarso, G-A. (2002) Meistrimehed oleme , IV osa. Kirjastus:Avita

Võtmesõnad: taimeseade, looduslikud materjalid, meisterdamine.

1. TAIMESEADE TÖÖVAHENDID JA TÖÖVÕTTED

1.1. Töövahendid

Järgnevalt on loetletud taimeseade põhilised töövahendid. Ilma nende töövahenditeta oleks soovitud eesmärgi saavutamine raske. Soovitav hoida kõik töövahendid alati puhtad ja töökorras. Nendest räägitakse lastele matkamise ja materjali kogumise käigus.

☞LÕIKAMISE JA LIIMIMISE VAHENDID ☞

lõikeriistad no seadete valmistamisel põhilised tööriistad ning igaks tööks tuleb valida sobiva teraga riist. kann hoolt, et põhilised ettevaatusabinõud oleksid lõikeriistadega töötades täidetud ning ära jäta neid pärast kasutamist vedelema. Liimipüstolist väljuv liim on väga tuline ja võib nahale sattudes põletushaavu tekitada, seepärast tuleb liimipüstoliga töötades olla väga ettevaatlik.

floristinuga	nuga on kõige olulisem tööriist ja seda kasutatakse enamiku lõikamistöde puhul. Nuga peab olema lühema teraga ja mille kaha järgib kergelt peopesa kumerust. Elukutselised floristid kasutavad nuga lillevarde lõikamiseks, sest see annab puhtama lõikepinna. Ole nuga kasutades ettevaatlik ja pane see pärast tööd hoolikalt ära.
floristikäärid	käärid peavad olema tugevad ja paindumatu teraga. Kauplustes on saadaval mitmeid häid mudeleid.
riidekäärid	paelu ja riideribasid pole soovitav teiste kääridega lõigata, sest riidekäärid annavad täpsema lõike
traaditangid	kui traadi lõikamiseks kasutada floristikääre, muutuvad need peagi nüriks ja kasutamiskõlbmatuks. Traaditangidega saab lõigata igasugust traati ning need on lilleseades asendamatu tööriist
liimipüstol	see elektriline abimees kuumutab tahke liimi vedelaks ja väljutab päästikule vajutamise väikese tilga korraga. Liim kuivab kiiresti ja kompositsioonelementide kokkuliimimiseks piisab vähesest. Liimipüstoli kasutamisel tuleb jälgida, et liimi sulamistemperatuur ja liimi sulmistemperatuur ühtiksid.

☞FLORISTIKÄSN EHK OAASIS JA KENZAN☞

Selle omamine on seadete tegemisel mõõdapääsmatu, sest käsna ehk oaasist kasutatakse enamiku lilleseadete tegemisel. Oaasist on olemas kahesugusena, ühte varianti kasutatakse kuivseadete ja kunstlilledest kompositsioonide valmistamiseks, teist aga märjana elavate lillede jaoks. Mõlemat tüüpi käsna on lihtne noaga lõigata. Kui liiga väiksele alale torgata liiga palju lillevarsi, hakkab see murenema. Viska alati kasutatud käsna ära.

kuiv floristikäsn	e kuiv oaasis – kasutatakse kuivseadete ja kunstlilledest kompositsioonide valmistamisel. saab noaga sobivasse vormi lõigata.
märg floristikäsn	e märg oaasis – kasutatakse lõikelilledest seadete valmistamisel, et tagada lillede ellujäämiseks vajalik veearu. käsna on täis õhumulle, mis vette asetades tasapisi veega täituvad. Käsna ei tohi vee alla suruda, vaid asetatakse sobiva suurusega käsna tükki veepinnale ja see hakkab tasapisi vette vajuma, sest õhumullid täituvad veega.
floristi kleiplint e kinnituslint.	kasutatakse peamiselt floristikäsna anuma sisse kinnitamiseks. Lindil on kahepoolne liimipind, mis hoiab käsna anuma küljes paigal. kleiplindi kasutamisel peavad olema anuma seinad täiesti kuivad.

käsna hoidja	e konnad – varustatud nelja terava otsaga, mis käsna anuma põhjakülge kinnitavad. hoidja põhjala alla liimitakse väike tükk kleeplinti, et hoidja tugevasti anuma põhjale kinnituks.. seejärel torgatakse käsna tükk nelja haru otsa.
kenzan	Terav nõeljas hoidja, kuhu saab taimmaterjali toetada. Neid on palju eri kuju ja suurusega, eri pikkusega, erineva läbimõõdu ja tihedusega. Peab olema külaltki raske, tugevate messingust (valgevask) nõeltega, mis ei roosteta ja ei kooldu ega lähe katki. Pikemate ogadega on lihavate varte toetamiseks. Kui oks on lõigatud nurga all, tuleb see esmalt asetada kenzanile otse ja seejärel kallutada soovitud suunas, nii et lõigatud külg jääb suunaga ülespoole, nii imendub vesi paremini. Kui oks on peenike ja seda ei saa asetada kenzaile, tuleb lõigata lühike ja jämedama oksa tükk ja sidusa peene oksa külge.
☞ MATERJALIDE SIDUMINE JA KINNITAMINE ☞ sidumismõõdud kuuluvad lilleseadja põhivarustusse	
Roheline plastik-, taku- ja pabernöör	käsitsi seotud bukettide valmistamiseks ning õite ja lehestiku kokku sidumiseks kõik vajalikud.
kleeplint ja kahepoolne kleeplint	on kasulikud lehtede anuma külge liimimiseks ja seadete klaasi külge kinnitamiseks seal, kus see näha ei jää.
☞ TRAADID JA PAELAD ☞ traadid etendavad lilleseadekunstis tähtsat osa, võimaldades varte ja õitega manipuleerida, neid painutada, nõrku või kõveraid varsi toetada ning kompositsioonielementide kindlalt anuma põhjale ankurdata.	
traat	jagunevad paksuse ja pikkuse järgi. Õige traadi valimine on äärmiselt oluline. Jäme traat muudab lillevarre jäigaks ja ebalooslikuks, liiga kerge aga ei paku piisavalt tuge. On veel roheline plastikuga kaetud traati või hõbedase pinnaga. (0,71 mm lilletoetus traat ja seda kasutatakse seadetes kõige enam) klambrid ja juuksenõelad – kinnitatakse näiteks sammalt ja lehti käsna külge. Ise valmistamiseks lõika traat sobiva pikkusega juppideks ja painuta klambriks. Traadi läbimõõtu ja pikkust sõltub kinnitava materjali mõõtmest, kaalust ja tihedusest.
rulltraat	peenike rulltraati kasutatakse samblapallide tegemisel, kuid enamjaolt on need dekoratiivsed ja värvilised.
kattepael	veekindel ja kergelt elastne, saab ka traate kokku siduda.
☞ KAUNISTUSELEMENDID	
pärlid, helmed jne	nöörpärlid, kivikesed, teokarbid, suled, värvilised lõngad, kunstlilled ja – lehed, seemned jne - liimitakse liimipüstoliga
lehvid, paelad	Siid -, paber, riide- ja kunstmaterjalist paelad – valmistatakse lehvid traadi abil
niined	erinevat värvid
isevalmistatud kaunistused	loodusmaterjalidest valmistatud, puulehtedest, okstest, käbidest, kuivatatud puuviljade lõigud, samblapallid jne.
spray värvid,	efekti andmiseks lillede värvimiseks

toiduvärvid	
traadist võrgud	kasutatakse seadete, seina kaunistuse tegemisel, lihtsalt kaunistuseks ja lilled ning okste toetuseks

1.2. Töövõtted

Taimeseades kasutatakse põhiliselt kahte töövõtet kimp ja seade. Järgnevalt räägime lühidalt nendest kahest võttest ja kasutamisevõimalustest. Lisaks selgitame vajalikud töövõtteid, mis on seadete ja kimpude tegemisel olulised nagu teipimine, traatimine, lillede toetamine, lehtede õmblemine, lehvide valmistamine.

1.2.1. Kimp

Kimp – taimne materjal seotud

Osad: latv, sidumiskoht, varred

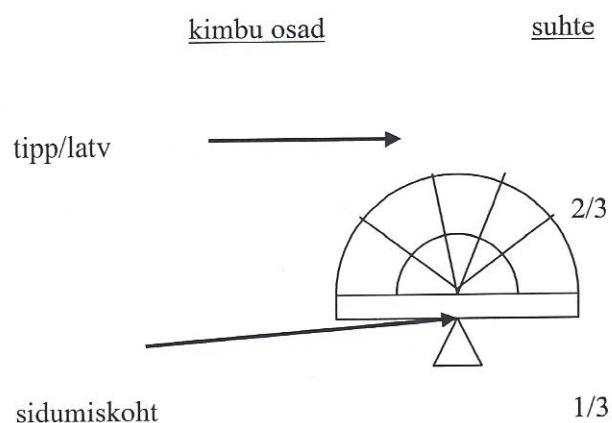
Sidumiskoht: siduda ühe- või kahekordse paelaga, olenevalt kimbu suurusest ja taimematerjali raskusest:

sidumiskoht peab olema puhas ehk

varred allpool sidumiskohta varred puhastatakse lehtedest/okastest,

vartele teha terava noaga diagonaallõige,

et need paremini vett saaksid.

SPIRAALKIMP: varred keerlevad ümber tipulille ühes suunas. Spiraal tagab liikumise, vastupidavuse pakendis, sobivuse vaasis.

PARALLEELNE KIMP: taimmaterjal asetatakse paralleelselt. Võib olla mitu sidumiskohta. kimp peab olema võimalik käes hoida.

1.2.2. Seade

Seade - materjal alusel oaasises või karkassil

Seade märg oaasisel:

- Oaasis panna vee pinnale, kuni imendub vett täis. Oaasist vette suruda ei ole õige.
- Anuma põhja panna oaasise kinnitus (konn) kahepoolse teibi abil.
- Oaasisesse lõigata veekanal, st vee lisamisel taimed selle kiiremini kätte saaks.

Seade kuiv oaasisel:

- kuivoaasise klamber e konn kinnitada kahepoolse teibi abil anuma põhja,
- seade tehakse kuivatatud taimsest materjalist või kunstlilledega.

Seade võrgul:

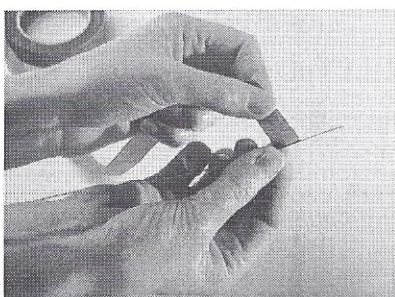
- võrgu külge kas traaditakse/seotakse taimne/kunstlik materjal
- või tehakse kuiv/märg seade oaasise abil.

Seade karkassil:

- elavad taimed pistetakse veega täidetud ampullidesse, mis seotakse traatpaela või ilutraadiga karkassi külge.
- seade alternatiivsete vahenditega: spiraalne oksamatt või tihe sammal, mille vahele asetatakse taimne materjal.

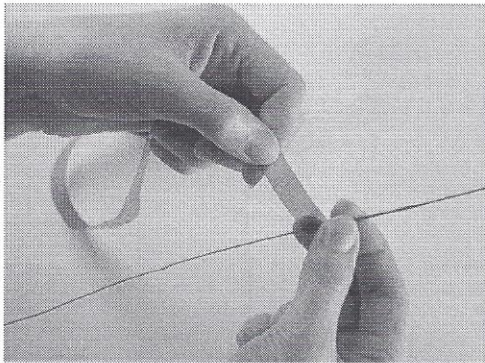
1.2.3. Teipimine

On olukordi, kus on vajalik katta ilma roheline katteta traat katta roheline teibiga. Vajalik on see selle pärast, et niiskuse mõjul võib traat kergesti roostetama hakata ja kaitsekiht hoiab selle ära. Lisaks veel asjaolu, et paljas traat võib rikkuda seade, sest see pole nägus. Floristid kasutavad traadi mähkimiseks spetsiaalset rohelist paela. Mis on veekindel ja kergel elastne. Sama paelaga saab traate ka omavahel kokku siduda ehk teipida.

1. Alustades traadi paelaga katmist, mähitakse see ümber traadi ülaosa. Samas venitatakse paelkergelt ja

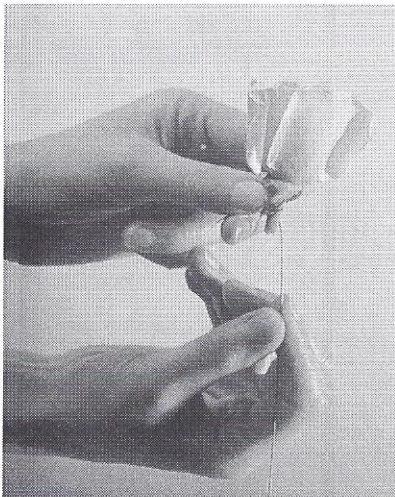
mähitakse pöidla ja nimetissõrme abil ümber traadi. Pael liitub tihedalt ümber traadi.

2. Kindlasti liigu töötades pikki traati allapoole, venitades ühe käega paela ja mähkides seda teise käe pöidla ja nimetissõrmega ümber traadi.

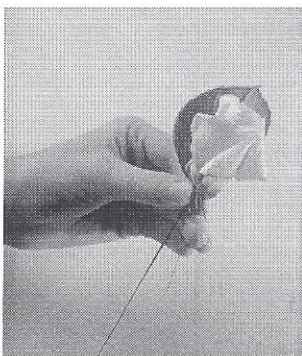
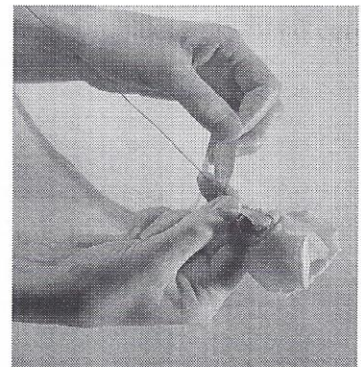
Traadi otsa viimistlemiseks tehakse üks lisakeerd ja lõigatakse pael läbi.

Samalaadset teipimist kasutatakse ka nõõpauguroosi valmistamisel.

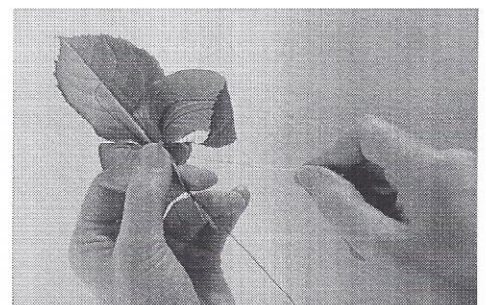

1. Valitakse täiusliku kujuga roos, mille õielehed on ilma plekkideta. Lõigatakse ära vars, jättes alles vaid 1,5 cm pikkune osa. Lükatakse traat (180 mm pikk) varreotsast kuni õiesüdamikuni sisse ja mähitakse ots üks kord ümber varre ülaosa.

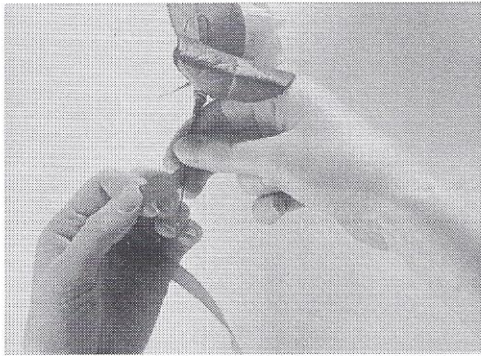
2. Seejärel mähitakse traat varrest alustades ja allapoole liikudes roheline paelaga üle.

3. Võetakse roosileht ja asetatakse õie tagaküljele, jättes lehevarre täpselt õievarre alla.

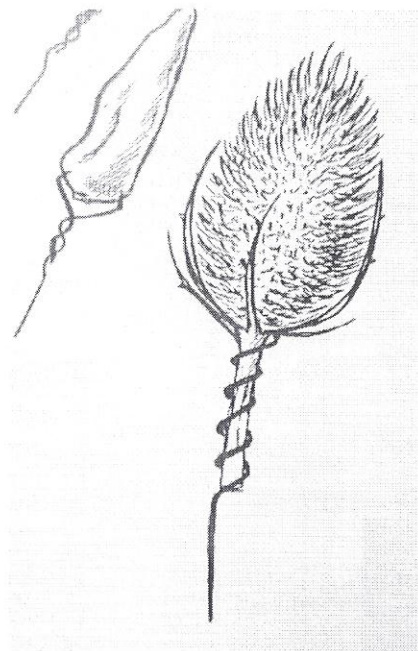
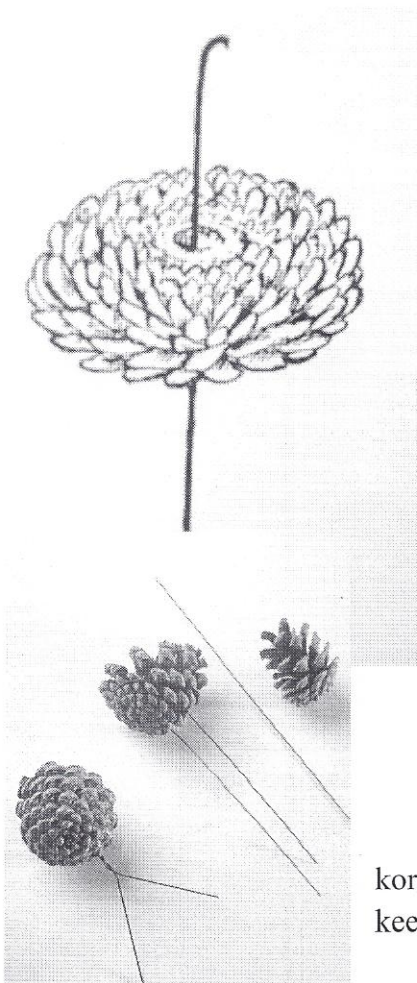
4. Seejärel asetatakse kas järgmist lehte roosi külgedele ja kinnitatakse hõbedase traadiga.

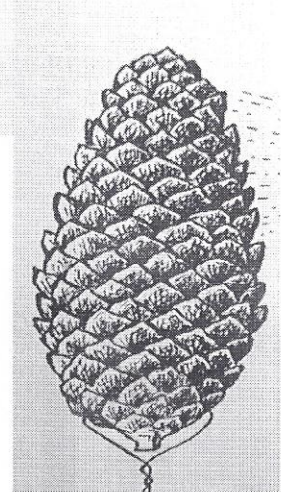
5. Lõigatakse traadist vars umbes 7,5 cm pikkusega ja mähitakse kogu pikkuses taas roheline paelaga üle, peites kõik traadid ja kandes hoolt, et ükski traadiots varrest läbi ei tungiks. Lõpetuseks piserdatakse roosiõis üle veega ja kinnitatakse nõelaabil.

1.2.4. Traatimine

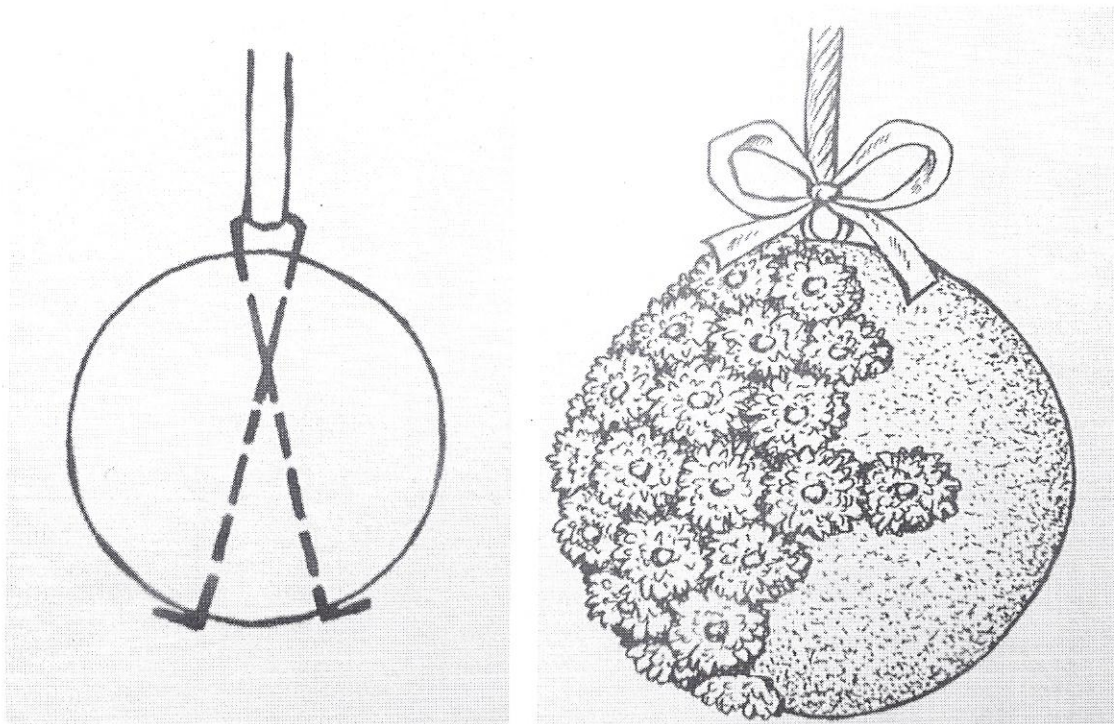
a) **Kuivlille traatimisel** torgatakse kongsuks väänatud traat läbi õisiku. Piprakaunale, ohakale käbile keerutatakse traadist vars.

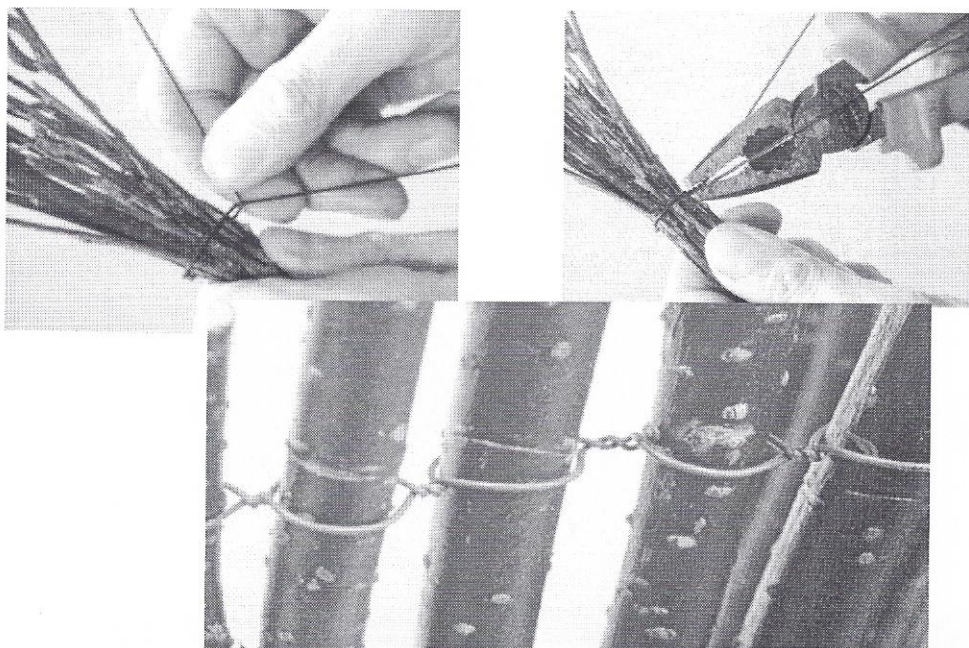
b) **Käbidele** keeratakse traat üks kord sügavalt seemnetaskutesse ja siis keeratakse traadi otsad kokku.

c) **Pallikujulist oasist** riputatakse küll paela abil aga eelnevalt kinnitage oasisele traat ja siis pael sellekülge (või vastupidi), pange palale traat ja lükake läbi oasise ja tehke traadile väike aas küljele, et see palli seest välja ei libiseks. Seda saab kasutada ainult kuivseade tegemisel. Märgseadepuhul on oasis liiga raske ja traat võib vajuda läbi oasise.

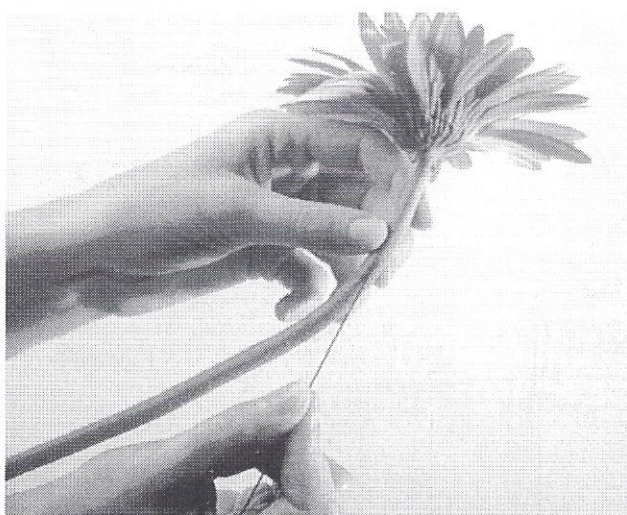
d) **Oksakimpude traatimine** – tuleb arvestada, et oksad kuivavad alati kokku ja selleks tuleb kasutada tangide abi, et traatimine oleks tugev.

e) **Traati kasutatakse lilleõie toestamiseks**, kui lillevars on õisiku hoidmiseks liiga nõrk või ebasobivasse suunda paindunud. Selleks tuleb kasutada võimalikult peenikest traati (0,71mm, 0,56mm), kuid see sõltub ka õisiku ja varre kaalust.

1. Gerbera puhul kasutatakse 0,71 mm pikkusega traati.

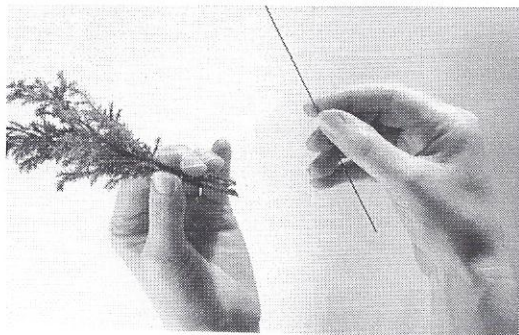

2. Traat lükatakse õisikust umbes 5 cm kaugusel varre sisse ja surutakse õrnalt kuid kindlalt kuni õiesüdamikuni.

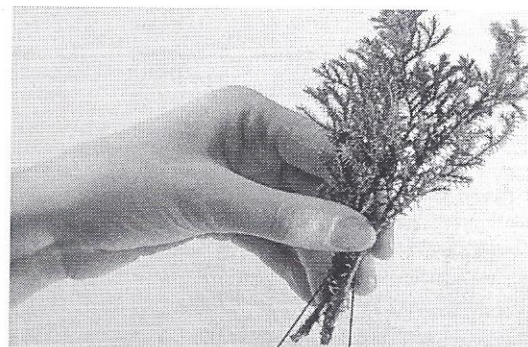

3. Seejärel mähitakse ülejäänud varreosa kenasti ümber traadi. Nüüd on võimalik õisiku asendit pisut muuta, jättes selle otse varre otsa või kallutatakse kergelt vajalikku suunda

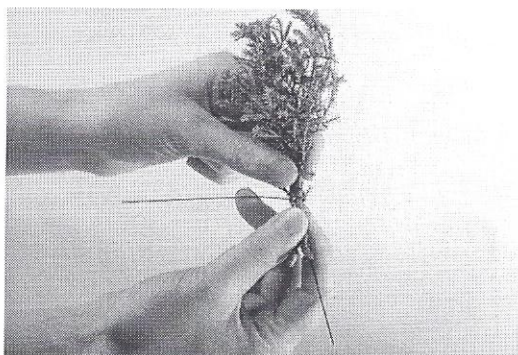
f) **Kahe haruline kinnitustraadi kasutamine** – kaheharulist paigaldust kasutatakse taimeseades väga laialdaselt. Selle rakendusala on lai, kõige olulisemaks võib pidada lehttaimede oaasise külge kinnitamisel.

Vajalik on väike kypressioks (umbes 5cm pikkune) ja 180 mm pikkune traat

Traat painutatakse pooleks ja asetatakse oksa taha küljele.

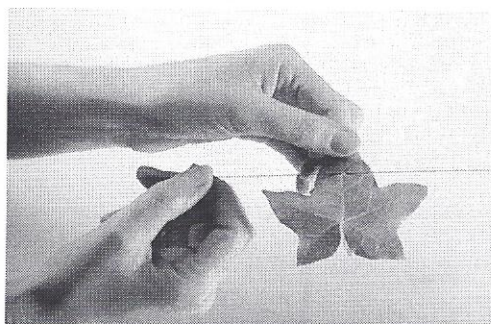

Üks traadiots mähitakse kaks korda tugevasti ümber taime varre ja teise traadiotsa

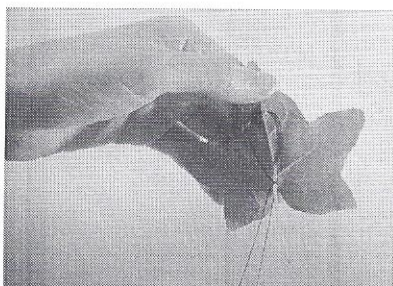
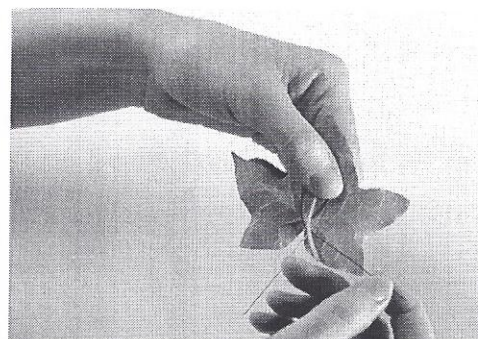
Oksa kinnitamiseks jääb vabaks kaks traadiotsa.

g) **Lehtede õmblemine** – lehtede traadiga toestamisel kasutatakse lehtede õmblemist.

1. Kasutatakse peenikest rohelist traati, ja tehakse lehe pearootsu ülemisele kolmandikule väike piste.

2. Traat lükatakse läbi lehe, nii et traadiotsad on mõlemalt poolt ühepikkused. Mõlemad traadiotsad viiakse lehe alumise otsa juurde kokku.

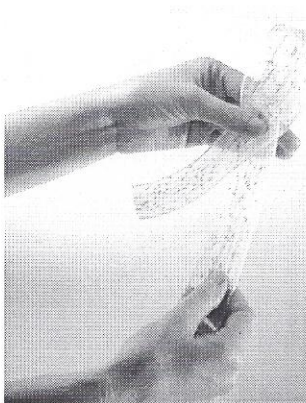

3. Üks traat mähitakse kaks korda ümber teise traadi ja rootsu ülaosa, jäätakse kaks otsa vabaks

1.2.5. Lehvi valmistamine

Sageli lisatakse taimeseadesse kujunduse viimistlemiseks riidest pael või lehv. See peaks moodustama taimeseade loomuliku osa, mitte olema hõreda koha või närtsinud õitevahel täiteks. Kaheksa kujulise lehvi valmistamine on pärast mõningast harjutamist lihtne.

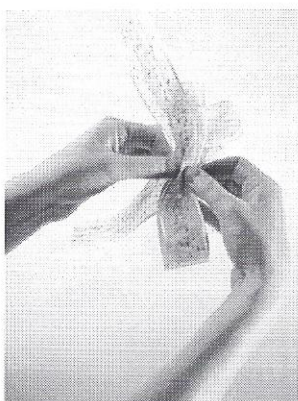
Meeles tuleb pidada, et lehvi suurus sõltub kogu taimeseade proportsioonidest.

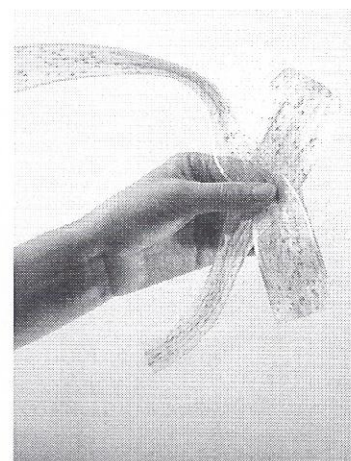
1. Lint keeratakse silmuseks, jättes ühe otsa pikemaks, ja hoitakse pöidla ning nimetissõrme vahel.

keskele, voltides

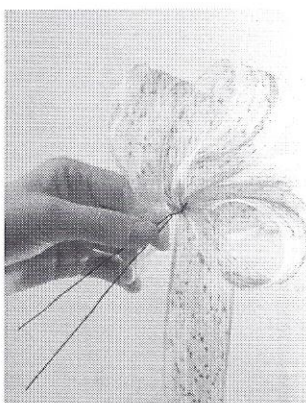
2. Tuuakse pikem paelaots uuesti keskele, moodustades teise silmuse. Hoitakse mõlemad silmused keskkohast koos. Tehakse veel kaks silmust samamoodi, luues nii kokku 8- kujulise lehvi.

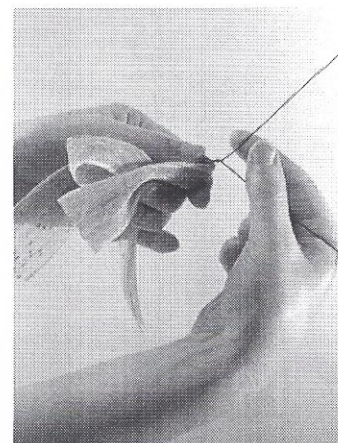
3. Seejärel näpistatakse silmus keskelt kokku.

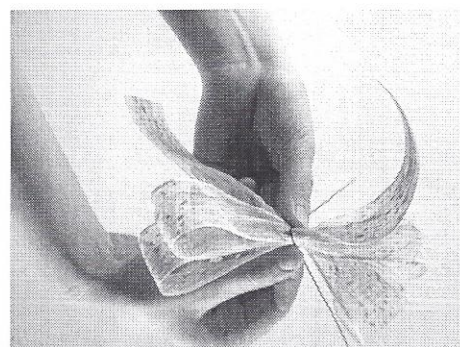
4. Võetakse 25 cm pikkune peenem roheline traat ja asetatakse lehvi keskkohale. Traat painutatakse ümber lehvi.

5. Traat keeratakse ümber pihku kogutud lehvi kinni ja mähitakse lehvi tagaküljel tugevasti kokku.

6. Viimaseks tõmmatakse silmused lehviks ja kinnitatakse kahe traadiotsaga kas oasisesse või taimekimpu.

1.2.6. Karkasside valmistamine

Väga ilusa kimbualuse saab karkassi kasutades. Karkass väänatakse pajust, kontpuust, metsviinapuust, luuderohust, leinakaseokstest jne. Karkasse saab valmistada mitmekujulisi – ümar, ovaalne, kandiline.

Paju – parim aeg pajuoksi on lõigata oktoobris-novembris, kuid võib ka teistel kuudel. Paju võib kasutada nii koorega kui ka ilma. Et koorida, tuleb pajuoksa keeta, siis eemaldub koor kergemini. Kevadel on pajuokstel koor lahti (kui pungad puhkevad). Tavaliste karkasside valmistamiseks sobib paju aasta läbi. Enne pajuokste painutamist hoitakse neid külmas vees.

Pajust ja kontpuust võib moodustada ka kõikivõimalikke suuremaid taimetööde aluseid:

- vertikaalseid spiraalina
- noodivõtmena üles pürgivaid,
- horisontaalseid hobuserauakujulisi,
- diagonaalseid
- lainjaid jne.

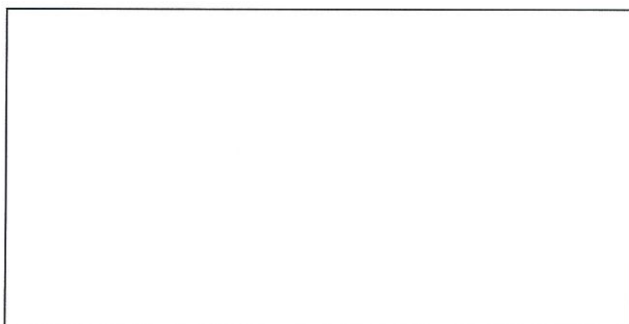
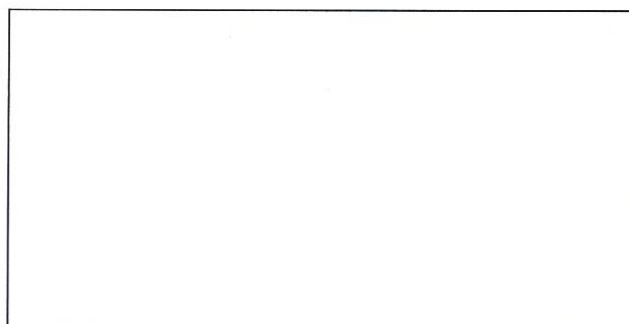
NB! Karkass peab mõne aja seisma ja kuivama, siis saab kinnitused traadiga tugevdada ja edasi saab sellest teha kas töö lõikelilledega või kuivmaterjaliga.

Taimeseade karkassidele on hea kasutada ampulle (väikesed plastmassit topsikesed, kuhu käib vesi ja lill). Sellisel juhul ei kasutata üldse oasist või on oasis ainult ühes kõige tugevamas kohas ja taimeseade võib olla tänu ampullidele elegantsete pikkade liinidega.

Karkassi valmistamine.

1. Karkassid kimpudele valmistatakse vahetult enne tööd. Keskelt peab karkass olema vähemalt kahe pulgaga risti toestatud ja nende ristumiskohast keskelt alla kinnitatakse käepide. Seosed tehakse korrektselt dekoratiivse traadiga – need jäävad nähtavale.

2. Karkassi välimine ring võib olla kaetud samblaga, õlgedega või heinarulliga. Materjal kinnitatakse ilusa traadiga üle kerides. Suuremal kimbul võib välisringist olla läbi pistetud 6-8 pajupulka, mille otsa on võimalik materjali riputada ja nii anda kimbule veel rohkem suurust ja efekti.

Karkassalust kasutades seisavad lilled kimbus üksteistest kaugemal. Karkassiga on võimalik teha suur kimp vähestest lilledest, tulemus on huvitavam. Karkassi pealispinnal saab mängida väätide, õrna rohelise ja soovi korral ka tehismaterjalidega. Hilissügist meenutades võib karkassil olla mõni õun, marjakobar . Kevadpühadel kaunistustena dekoratiivsed kujud nagu munad, tibud jne.

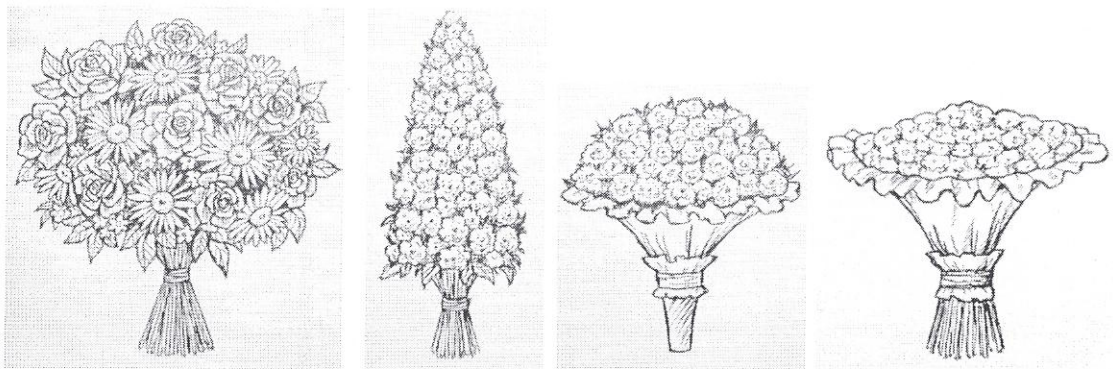
Karkasskimp võib olla transparentne ehk põhjani läbipaistev. Lilled on kimbu põhjas ja neid katab kohevalt mitmesugune õrn materjal. Tugeva kimbu sisse sobib mere äärest korjatud ja uhitud juurikas või oks

NB! Karkassile kinnitatakse oksad ruumiliselt
Tekitatakse liikumine vastavalt karkassile
Kimp peab pärast vaasis seisma.

1.2.7. Ümarkarkass okstest

Karkassimõte on selles, et lilli, oksti ja lehti oleks kergem paigutada ja et need jääks püsima nii nagu soovitakse.

Ümarkarkassile tehakse ümarkimp.

Materjal:

- leinakaseoksad/ metsviinamarjaväädid/pajuoksad;
- traat;
- oksakäärid.

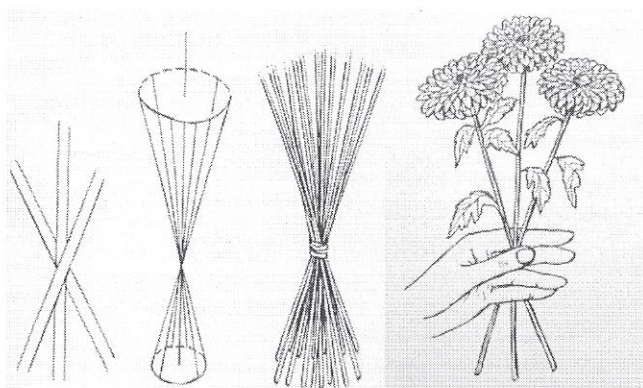
Töö käik:

- võtta painduvad leinakaseoksad, metsviinamarjaväädid, pajuoksad jne.
- Tee okstest ring. Mida suurem ring, seda rohkem läheb materjali ja pikemat taimematerjali.

- Oksad kinnita traadiga. Traat keeratakse kaks korda ümber okste, mida soovitakse ühendada ja see järel keeratakse kaks traadiotsa omavahel kokku (vähemalt 3 keerdu), lõigatakse lühemaks ja surutakse traadi suunas okstesse peitu.
- Lisa oksad karkassile eraldi, et tekiks ruumilisus, oleks rohkem okste vahesid, sest sealt vahelt on lilli või taimi parem läbi torgata.
- Okstest karkass toetatakse kas teiste okstega või mustikavartega.
- NB! Selle karkassi tegemisel ei tohi oksti omavahel läbi põimida.

1.2.8. Ümarkimbu tegemine

Ümarkimp tehakse spiraaltehnikas

Kimbu tegemiseks hoida lilled vasakus käes ja parema käega lisada järjest uusi lilli. Algul pannakse kaks lille, siis kolmas, viies jne. Lilledega vaheldumisi asetatakse vahematerjal. Varred peavad kokku puutuma üksnes sidumiskohast, sellepärast asetatakse kõik lilled ja muu materjal kergelt viltu (30 kraadi) nagu

spiraali pidi. Kui kimp lauale asetada, moodustavad varre otsa ringi. Ümarkimpudel moodustatakse ühest või mitmest leheliigist kimbu alla roheline rosett.

Ümarkimbu algvorm: reegel kaks lille annavad paratamatult optilise pildi, kimp muutub piklikuks. Sama ka lehtede lisamisel. Neli lille annavad paratamatult optilise pildi ja kimp muutub kandiliseks. Sama ka lehtede lisamisel. Selleks, et kõike seda vältida on hea kui keskel domineerib lill, mis on suurem või tugvam. Kui kõik lilled on ühe suurused tuleb lilli sobitada värvi järgi. Erksavärvilised lilled on tsentrililled, tumedamad servas. Lilled sättemisel on veel kaks võimalust: nappus lilled serva ja lahtised tsentrisse või nappus lilled tsentrisse ja lahtised äärde.

Lehed kimbus: lehtedega lõpetatakse kimp ja seda nimetatakse leherosetiks. Kimp jääb ilusam, kui ei panda lehti ühele tasapinnale. Lehtede vahel kasutatakse lisa-/vahematerjali, nii tekib ruumiline rosett ja lehed tulevad esile.

Jälgi:

- lehe liikumise suunda
- lehe pikkust ümarkimbus
- sidumisel lehe lõppu ja lehevarre algust
- lehe suurus kimbus oluline – ära pane suuri lehti kui muid lehti pole, otsi loodusest sobivad.
- lehti kimbus ei pügata, leht närbub ruttu

Õied kimbus: õied peavad moodustama kaare. Ilusam on kui lilli kasutatakse kahel tasapinnal ehk kahe erineva varrepikkusega lilli. Kui kasutate väikeseõielisi lilli (n väikesed roosid) ja tehakse ühel tasapinnal kimp, tuleb see hõre.

Korraliku kimbu juures kasutatakse kolme tasapinda: näiteks kolmas tasapind on kipslill. Kipslille pannakse hõredalt, et kõige väiksem tasapind paistma jääks.

NB!

1. Ümarkimbu juures võib juhtuda, et see kaotab oma kuju. Et seda ei juhtuks, hoia kimpu ühest kohast kinni ja ära tõsta käest kätte ega pööra kimpu käes.
2. Sidumiskoht peab olema kõrgemal kui 90 kraadi.
3. Pika varrega taimede juures tuleb rohkem lilli kasutada.
4. Lühemate vartega lilledest kimbul on ümarkimbu tegemisel suurem efekt.
5. Vahematerjalidena on hea kasutada rohelisit (mustikas, raudrohi jne).
6. Kui panete lilli kimpu jälgige lille suunda. Nartsiss peab õiega vaatama kimbu tsentrisse.

Looduslik vahematerjal:

- Männioks – ainult oksa tipp jääb alles ülejäänu tuleb puhastada (männioks aitab kimbul kauem säilida).
- Käbi – enne kasutamist traatida.
- Mustikas – kindlasti puhastada ja jätta alles ladvatutt.
- Võilill ja raudrohi – hea vahematerjal, sobib ka kimbu põhja tegemiseks.

2. Tunnikava

TUND: 3 tundi

PEALKIRI: looduslikest materjalidest meisterdamine

TEEMA: meisterdamine

ALATEEMA: taimeseade

KLASS/VANUS: põhikooli 1-2 aste

TASE: üldhariduskooli õpilased

AUTOR: Astrid Viik

TUNNI EESMÄRGID: õpilane omandab algteadmised taimeseadest.

MÕISTED: taimeseade, looduslikud materjalid, töövahendid.

ÕPILASTE EELTEADMISED JA –OSKUSED: eelteadmised ei ole vajalikud.

EELNEVALT VAJALIKUD TEGEVUSED/MATERJALID ÕPETAJALE: õpimapi läbitöötamine.

EELNEVALT VAJALIKUD TEGEVUSED ÕPILASTELE: kõik vajalik omandatakse praktikumi jooksul.

2.1. Tunnikäik

Aeg	Tegevused	Läbiviimiskoht	märkused
15 min	Õpilaste kogunemine ja tutvumine	Ammende pargis	
2,5 tundi	1. Tegevuste selgitamine 2. Materjalide kogumine jalutuskäigul rannapargis ja rannaniidul. 3. Tegevus (lillekimp, karkass, seade) 4.	Pärnu Kunstikooli hoovis iga õpilane saab tehtud töö omale	koristada tööpaik
15 min	Kokkuvõtete tegemine: tegevuste analüüs		

KASUTATUD KIRJANDUS

Puusepp, S. 1998 Läbi aasta lilledega. Maalehe raamat. Tallinn

Owen, L. 2002 Kaasaegsed lilleseaded. Uudne lähenemine lillekompositsioonide loomisele. Kirjastus: Sinisukk.

Timus, Ü. ,Vilde, P. 2003 Taimeseaded. Maalehe Raamat. Tallinna Raamatutrükikoda.

Holl, S. 1999 Lilleseaded läbi aasta. Odemees OÜ

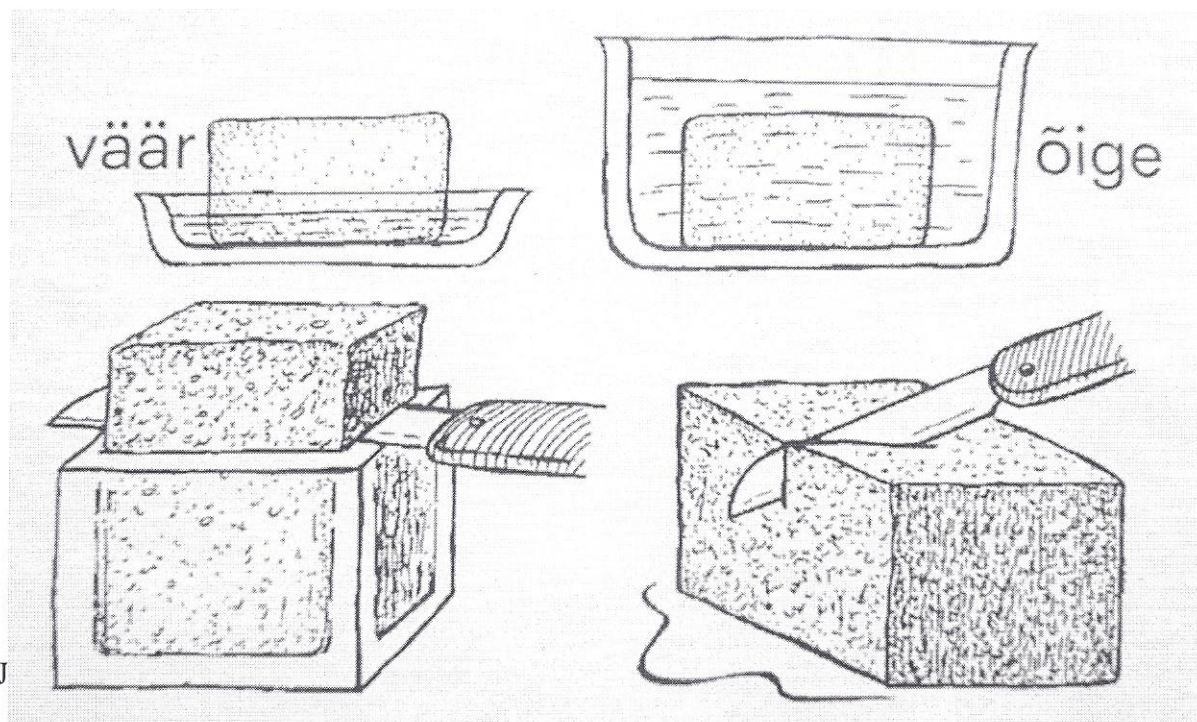
Saarso, G-A. 2002 Meistrimehed oleme , IV osa. Kirjastus:Avita

Avaldamata allikad:

Kangro & Lehite Lillestudio „Lilleseade” õppematerjalid (Astrid Viik'i valduses)

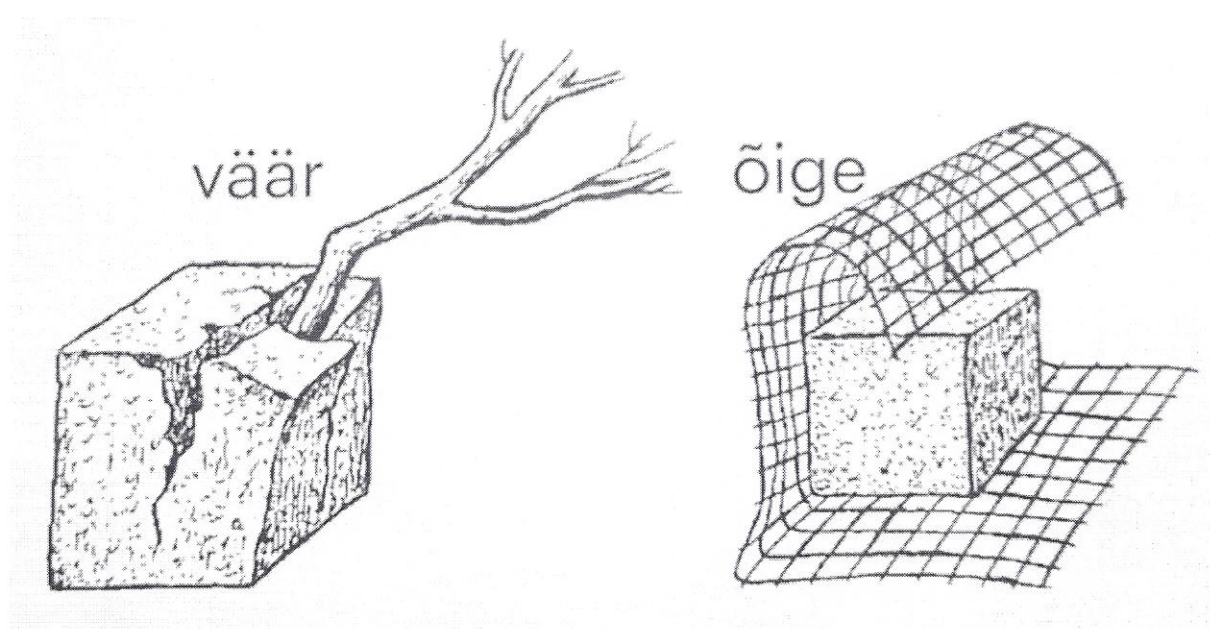
LISAD

Lisa 1. Oaasise kasutamine

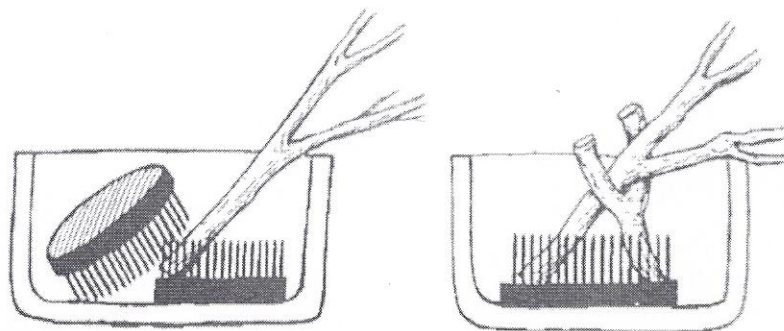

J
J

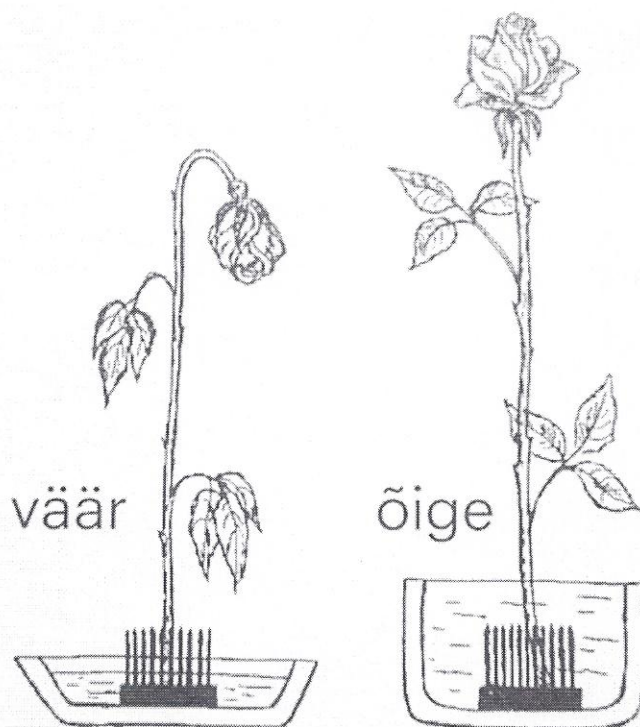
Joonis 1. Märj oaasise kasutamine

Joonis 2. Kuiv oaasise kasutamine

Joonis 3. Kensani kasutamine puise varre korral

Joonis 4. Kensani kasutamine elus lille korral

Lisa. 2 Lisa ülesanne kimp

Kimp on sidumiskohaga.

Kimp koosneb kolmest osast:

1.
2.
3.

Klassikalise kimbu propotsioonid: latv
varred.....

Kõrrekimbu propotsiooni: latv $1/5$ latv ja $4/5$ vars. Erand näiteks tulbikimp: latv $1/3$ ja vars $2/3$.

Joonista enda meisterdatud kimp ja kasuta joonistamiseks erinevaid looduslike materjale (hein, lillede õied jne).